

**Theologiae Moralis Sacramentalis Ad Instructionem
Ordinandorum & Curandorum Ex Materia De Sacramentis
In Genere Et Ordinis Eucharistiae, Poenitentiae, Ac
Matrimonii In Specie**

De Matrimonij Sacramento, & omnibus Peccatis contra VI. praeceptum, ac
de Abortu

Sporer, Patritius

Salisburgi, 1711

Sectio II. De Stupro, & Raptu.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55333)

munera dat, vel largitur Principi &c. intendit ne ac spe acquirendi, vel obtinendi beneficium ac officium pingue, & postea spe frustrata Principem vel Episcopum nullo jure ad restitutionem coget, sed suam inanem spem mere deplorabit.

Ex dictis ordinis gratia consulto præter jam patet, quid sit dicendum de stupro passivo ex parte virginis sponte consentientis esse nimirum per se solum peccatum simplex fornicationis ex dictis N. I. Nunc de ipso pro velut activo ex parte stupratoris, ejusque malitia, & obligatione restitutionis plura agenda erit.

SECTIO II.

De stupro & Rapto.

SUMMARIUM.

- 585. Stuprum quid?
- 586. Ejus malitia duplex cum onere restitutionis.
- 587. Si fiat cum Virgine invita.
- 588. Imò probabiliter etiam si fiat cum virgine consentiente.
- 589. Probabilius tamen cum tali est solum simplex peccatio.
- 590. Ad nullam restitutionem obligans per se loquendo.
- 591. Etiam in dubio, an Virgo consenserit, nec no.
- 592. Aut si nullum aliud damnum passa sit.
- 593. Vel non amplius fuit Virgo.
- 594. Stuprator virginis invita sine promissione matrimonii, tenetur illam ducere vel dotare.
- 598. Deflorator virginis cum promissione matrimonii, verà,
- 599. Seu fictà, tenetur eam ducere.

600. (Nisi accedat alia iusta causa excusans.)
 601. Non obstante voto castitatis.
 602. Quae sint causae excusantes?
 603. Raptus quid?
 604. Culpa & pena raptoris.
 605. Specialia quoad feminam raptam, vel si oppressam.

Suprum propriè dictum est concubitus viri 585
 cum virgine invita seu non consentiente: stric-
 tissimè hîc quandoque accipitur pro concubitu
 viri cum virgine per vim coacta & compressa
 tantùm. Latius, & satis usitatè accipitur pro
 concubitu viri cum virgine quacunque, quo
 ejus virginitas violatur, sive ea consentiat, sive
 non. Latissimè autem etiam in Sacra Scriptura
 & Jure quandoque accipitur pro quavis specie
 luxuriæ, seu quovis concubitu sive naturali, sive
 innaturali, ac contrà naturam factò cum virgi-
 ne, foemina, vel masculo. De hoc ultimo hîc
 non est nobis sermo, sed de stupro primo & se-
 cundo modo accepto.

§. I.

Stupri malitia.

I. **S**uprum propriè dictum scilicet defloratio 586
 virginis invitæ, seu non liberè consen-
 tientis, ac contrà suam liberam voluntatem,
 præter peccatum mortale fornicationis, est pec-
 catum contrà justitiâ gravissimæ scilicet in-
 juria illatæ virgini & ejus parentibus, ideòque
 necessariò in confessione explicandum, & indu-
 cens obligationem compensandi omnia damna
 virgini inde consequentia, juxta modos infra as-
 signan-

signandos. *Est omnium* extra controversiam ratio manifesta est: omnis enim per injuriam damnum inferens alteri peccat contra justitiam atque cum virginitas, seu integritas claustralis sit donum quoddam summi pretii & aeternae beatitudinis apud homines, tum in se, tum in eo ne ad status in Ecclesia suscipiendos, scilicet ad matrimonium, aut Religionis, gravissimum facinus infert virgini injuriam, ac damnum, qui invitam seu non liberè consentientem stuprando contra ejus voluntatem liberam, claustrum, seu integritatem virginalem violat, & eripit: ergo contra justitiam graviter delinquens restitutioni obnoxius manet.

587 II. Censetur virgo autem invita, non liberè consentiens, ac contra suam liberam voluntatem stuprari. 1. Maximè, quando vi, vel violentiâ physicâ coacta, oppressa, vel subacta est. 2. Quando metu gravi in constantem periculum cadente v. g. mortis, infamiae, atrocium verberum, vel alterius gravis damni ad stuprum adacta est. 3. Quando etiam metu reverentiae adigitur, aut per conjunctam minis precum importunitatem, cui puella non facile resistit (nam solas preces importunas, seclusis minis vel metu reverentiali, non sufficere, contra aliquos apud Dianam *part. 2. tract. 16. resolut. 48.* non dissentientem, veriùs docent Vasquez & alij cum Tamourin. *cap. 5. §. 3. num. 26.* 4. Quando dolo ac fraudibus seducta est, & promissionibus fictis & fraudulentis matrimo-

nii, magnæ dotis, vel remunerationis, promotionis ad aliud pingue matrimonium. Cæterum his causis invitam puellam reddentibus seclusis.

III. Etiam stuprum latè sumptum seu deflo-
rationem virginis consentientis, ac liberè volentis esse peccatum speciale in confessione explicandum à stupratore cum aliqua obligatione restitutionis: docet ferè communior DD. præsertim antiquorum *D. Thomas, S. Antonin. Cajetan. Navarr. Sylvester, Armilla, Azor. Filline.* supra citatus, & sane probabiliter, rem æstimando moraliter: nam communis ferè omnium est persuasio, eum, qui virginem etsi consentientem, tamen inducit ad stuprum, ultra fornicationem communem simplicem, committere specialem deformitatem, & aliquam inferre injuriam, & ipsi puellæ, quam inducendo, etsi non invitam, privat magno bono integritatis corporis, & multò magis parentibus, vel tutoribus, sub quorum cura vel custodia virgo constituta erat, si contra eorum voluntatem & diligentiam virginem defloravit; saltem hæc erit circumstantia aggravans, quæ à confessario meritò expendi debeat. Quare sicut in foro externo deflorator virginis, etiamsi volentis, cogitur à Judice eam dotare, lege sic statuente ob bonum commune, ut notat Less. lib. 2. c. 7. n. 44. aut saltem solet condemnari ad pœnam, seu multam parentibus stupratæ solvendam; ita in foro conscientiæ confessarius pœnitentem stupratorem ad ejusmodi pœnam per modum pœnitentiæ, saltem si

crimen aliis notum sit, obligare merito potest
ut notat *Layman* citandus. Tamen

599 IV. Probabilius & verius est, stuprum, scilicet
deflorationem virginis consentientis, non esse
peccatum speciale distinctum à fornicatione
simplici, consequenter nec explicandum in
confessione, neque per se ullam parere obliga-
tionem restitutionis in foro conscientiae. Ita
cum *Scoto in 4. dist. 18. q. 2.* communis R.
Petrus Navar. Summ. Pasq. aliis citatis, *Laf.*
citatur. *Sanchez lib. 7. Matrim. disp. 14.* *Layman*
lib. 3. part. 3. c. 13. *Tamburin. citat. c. 5. §. 1.*
num. 5. Ratio est eadem, quæ supra data de
virgine in stuprum consentiente: non enim hoc
est speciale peccatum contra castitatem, quia
supponimus concubitum fieri modo naturali
intra vas debitum: neque est peccatum speciale
contra iustitiam: non enim inferitur injuria ipsi
virgini stupratae sic volenti, & libere consen-
tienti in stuprum, & consequenter in quodcon-
que damnum consequens, juxta notissimum
illud: *Volenti non fit injuria*: ergo ut dicitur, *L.*
2. ff. De injur. Nulla est injuria, quæ in volenti
tem fiat: neque tamen inferitur injuria paren-
tibus virginis, quia hæc sui corporis, quoad hoc
domina est, ut possit eo vel nunquam uti, aut ut
legitimè, aut etiam illegitimè abuti absque ulla
injuria cujusvis alterius: ergo &c. Restat et-
gò nunc explicanda obligatio restitutionis ex
stupro.

Stuprator Virginis consentientis.

1. **H**ic ad nullam in conscientia, per se lo-
quendo, restitutionem obligatur, neque
ipſi puellæ, neque ejus parentibus faciendam,
multò minùs puellam ſtupratam ducere obliga-
tur. Hæc jam probata eſt *n. preced.* quia ſcilicet
tunc ſtuprator non peccavit contra juſtitiam,
cujus ſolius juſtitie violatio inducit obligatio-
nem reſtitutionis in conscientia. Sed dico 1. *In*
conscientia; nam in foro externo ob bonum
commune, & impedimenta ſupra puellarum na-
turæ ſuæ facile inducibilium, Lege ita ſtatuyente,
deſlorator virginis etiam ſentientis à judice
cogitur illam dōtare, aut multam parentibus
ſolvere, ut paulò ſuprà notatum eſt. 2. *Dico per*
ſe loquendo; per accidens enim deſlorator vir-
ginis etiam ſentientis poteſt fieri injurioſus
& reſtitutioni obnoxius; ut ſi domui paternæ
vim intulit, ſi crimen cum puella ſentiente
occulte commiſſum ipſe ſtuprator promulgavit,
non ſine infamia & damno ipſius puellæ ac pa-
rentum, utique tenebitur damnum inde ſecu-
tum compenſare puellæ, & ejus parentibus,
modis infrà aſſignandis. Item ſi tali modo ſolli-
citaret conſenſum puellæ, quo facile credatur
communiter, eam conſenſum præbuiſſe; ut
ſi noctu per fenestram in ejus cubiculum irre-
pas aliis videntibus &c. vide Tambur. *citat.*
num. 6.

§91 II. Quandò dubium est, an virgo, vel puella spontè consenserit, an verò stuprator metu, vel fraude adegerit, nec ne, ad nihil obligabitur, juxtà communem DD. Ratio quia in eo dubio possidet certa libertas stupratoris, cùm debitum sit incertum: & specialiter *delictum in dubio non præsumiur, sed demonstrari debet. Et: nemo præsimitur delictum fraudis commisisse. L. 3. ff. de dubiis.* Eodem verò quando certum est, stupratorem vi, fraude, aut promissione matrimonii vel dotem puellam aliàs invitam ad stuprum adegisse, dubitatur, an ipsa fuerit virgo inventa, nec omninò judicandum est fuisse virginem, & propterea id asserenti fides adhibenda erit, & consequenter ducenda, vel dotanda à deflорatore, aut alteri ei damnum compensandum, juxtà infra dicenda. Ita cum aliis Lugo citatus disp. 12. §. I. num. 3. Ratio; quia in dubio illud possidet quod prius est; atquè prior est virginitas, quippe qualitas naturalis, quàm non virginitas, ergo illa possidet in dubio, nec ejus possessio vitia potest, nisi ex aliis potentioribus conjecturis contra illam colligatur præsumptio, qualis esset, si ipsa habitasset in prostibulo, vel illud frequenter tāsse doceatur.

§92 III. Cæterum universaliter hic supponendum est, quandò virgo per illatum stuprum quomodocunque etiam per vim, metum, fraudem vel dolum, nullum aliud damnum passa est, ad nihil, seu nullam restitutionem obligari.

pratorem in conscientia antè judicis sententiam : utpotè si deflorata crimine omninò manente occulto, æquè honestum ac utile matrimonium consecuta est, vel consequi certò possit. Communis DD. *Navarr.* uterque. *Corduba,* *Vasq.* alii cum *Less.* *Layman,* *Lugo.* citt. *Ratio est,* quia pro injuria sola, secluso omni damno, nulla debetur restitutio, sed tantum satisfactio per sententiam judicis : atqui in proposito puella deflorata nullum damnum compensabile passa supponitur præter violationem claustrì virginei, quod est damnum irreparabile, & altioris ordinis, neque ullâ pecuniâ vel pretio æstimari, ac compensari potest, adeò, ut quando à judice stupratori indicitur pecuniaria pœnâ puellæ vel ejus parentibus pro eo damno applicando, procedatur potius per viam justitiæ vindicativæ in satisfactionem injuriæ, quàm commutativæ in compensationem damni.

Quòd si tamen puella deflorata ob periculum deinceps non benè nubendi aliquid accepit à defloratore, quamvis illa deindè optimè nupserit, poterit in conscientia illud acceptum retinere : quia periculum illud non benè nubendi pretio fuit æstimabile.

IV. Et hinc, quando quis etiam vi, vel metu, aut dolo cognovit puellam putatam virginem, quam tamen certè non comperit esse virginem, & copula occulta mansit, ad nullam ei obligationem sive restitutionem obligabitur. Uti cum aliis rectè docet *Lugo disp. 12. sect. 1. n. 15.*

Ratio,

Ratio; quia ex una parte claustrum virginis non ipse, sed alius abruptit, & ex altera parte nullum novum damnum huc spectans evenit. At si per stupratoris culpam patefacta violatio, unde difficultas major exorta ad nuptias, utique restitutio debetur: ut cum *Po* & aliis docet recte *Lugo* ibidem. His ita positis & sepositis.

§. III.

Stuprator virginis invitæ, metu, vel fraude, sine ulla promissione matrimonii.

§94 **H**ic tenetur sub disjunctione vel puellam uxorem ducere, si ipsa & ipse velit; si ipsa, vel ipse nolit, aliter damnum sufficienter compensare, utpotè sufficientem dotem vel pecuniam præbendo, vel aliter procurando, ut æquæ bonas nuptias sortiri possit, ac si non corrupta, sed intacta fuisset; quare si milit deflorator puellam tali modo dotare, vel compensare, non tenetur eam ducere, ante judicalem sententiam, quantumvis puella vel ejus parentes cupiant, petant, & urgeant. Ita *Molina*, *quez*, aliisque citatis *Less. lib. 2. c. 10. dub. 3.* *Layman, citat. c. 13, n. 2.* *Tambur. c. 5. §. 3, n. 2.* Contra *Azor*, & alios quosdam. Ratio est quia in alternativis debitis debitoris est electio atqui stuprator seclusa omni promissione matrimonii non tenetur absolute & determinate ducendam puellam, cum matrimonium debeat

esse liberum, sed solum indefinite tenetur ad compensandum damnum illatum, adeoque disjunctivè, vel alternativè, ut vel ipse eam ducat, aut sufficienter docet, vel aliter ad æquè bonas nuptias promoveat; ergò ipsius debet esse electio modi compensandi, non virginis, vel ejus parentum. Unde neque in externo foro cogi solet stuprator ad matrimonium, si illud non promisit, sed aliter compensare possit, ac velit. Quòd si ergo puella violata dotem vel aliam compensationem respuat, sibi ipsi imputare debet.

II. At quid si stuprator pecuniã, vel aliã viã careat, quã damnum vitiatæ virgini compenset, obligaturne tunc saltem eam ducere, adeoque invitus? Respondet rectè *Lugo* citat. si non est magnus excessus & inæqualitas inter ipsum & ipsam, omninò obligabitur: quia justitia urget omnibus viis moraliter possibilibus compensare damnum: at hic est via moraliter possibilis: ergo &c. At verò si magnus sit excessus, & inæqualitas, aut aliud grave quid occurrat, quæ aliàs solent sponsalia dirimere, non obligabitur deflorator eam ducere, sed solum tenebitur alias vias compensandi quærere, si spes sit illas inveniendi. Ratio est: quia nec in aliis debitis obligat solutio, quando longè plus expendere opus est, quàm sit valor ipsius debiti; prout est in proposito.

III. At quid si deflorator omninò depereat, & petat ducere puellam defloratã, sed ipsa nolit, aut parentes, aut omninò contradicant, prout
non

non raro contingere solet. Respondetur ad
puellæ dote vel pecuniâ damnum compen-
dum esse. Communis apud citatos. Ratio
nam quia ex una parte virgo invita vitata
debet sine debita compensatione remanere
ex altera autem parte non potest ipsa cogere
matrimonium, quod omnes Canones claman-
debere esse omnino liberum. Accedit iniqui-
tum fore, eam puellam, quæ passâ est in-
tiam stupri, obligari ad subeundam aliam in-
tiam maiorem involuntarii, seu inviti ma-
monii. Denique stuprator invitus tenetur re-
dere, quod abstulit: sed abstulit libertatem
nè nubendi; ergò hanc debet reddere: adeo-
que necessariò vel ducere, vel si nolit, aliter
tare.

§97 IV. Quid si proci solum violententer oscu-
tus, vel violententer, vel invitam terigit puellam
cum ejus infamia & nocumento simili, ad quod
obligatur? Respondetur, debere resarcire qua-
titatem damni; unde si sufficienter refecit dam-
num dando modicam pecuniam supra dote
puellæ antè habitam, non tenetur eam integre
dotare, multò minus ducere, nam propter
defloratam etiam vi, deflorator ducere velit,
que consentiat, satis jam injuriam reficiet, nec
erit pecunia superaddenda. Quòd verò ex
di 22. refertur c. 1. de adulter. Si seduxerit
virginem nondum desponsatam, dormierit
cum ea, dotabit eam, & habebit eam uxorem
antiqua & pœnalis est, neque obligans ante
dic

dicis sententiam, teste etiam Navar. c. 16. *num*
16. Nos autem hactenus in foro conscientie
locuti sumus. Quid in his agendum in dubio,
vel quando virgo deflorata inde nullum dam-
num passa est, consulto jam præmisimus §. præ-
ced.

§. IV.

*Deflorator virginis cum promissione matri-
monii seu vera, seu ficta.*

QUI defloravit virginem persuasam veram
& seriâ matrimonii promissione, multo
magis si etiam juratâ, sine dubio in utroque foro
obligatur eam ducere, cum ea matrimonium
celebrando, & consummando, nisi legitima in-
tercedat excusatio. Certum apud omnes. *Ratio:*
quia tunc fit contractus onerosus, facio ut facias,
in hunc modum: promitto conjugium, si des
usum corporis: ergo si illa hac promissione ac-
ceptatâ usum corporis concessit, tu omninò
conjugium perfectum exequi obligaberis, neque
tunc poteris uti privilegio primi bimestris, ac de-
liberare de Religione ingredienda, nec eam in-
gredi (etiamsi vovisses, de quo inferius) sed de-
bebis, eâ petente, matrimonium consummare, jux-
ta comunissimam DD. Mei omnes contra *Basil.*
Pont. Quia regulariter promissio matrimonii
hoc importat; ad quid enim utilis esset conjugii
consensus de præsentis, seu matrimonium ratum
tantum, si ea deinde relinquenda esset. Dico tamē
regu-

regulariter, quod si enim in raro casu per fidei matrimonium ratum, & non consummatum totum damnum puellæ violatæ resarciatur tunc utique locum habet sententia Pontificii aliorum apud Dian. *part. 3. tract. 4. res. 203.* Et Lug. *disp. 11. Sect. 3. n. 49.* sufficit nimirum tunc matrimonium ratum tantum imò tunc deflorator, si Religionem voveretur non consummare, sed votum implere Religionem ingredi; sed casus iste erit rarus. Deniq; consentiunt DD. apud Lug. *32.* Etiam si vir virginem deflorandæ serio promittens matrimonium sit altioris dignitatis, vel tūc, adhuc eam debere ducere non obstat excessu: quia tunc ratione veræ promissionis debitus est etiam ille excessus, nisi accedat causa excusans ex infra enumerandis. Secus dicemus in promissione ficta matrimonii.

599 II. Qui virginem stupravit etiam si promittens matrimonium sine intentione obediendi, ac implendi promissum, tenetur eam ducere in conscientia, etiam si nulla ad promissionis probatio. (Etsi tunc non in foro tertio.) Communissima cum D. Th. *in 4. q. 48. a. 2. ad 4.* Sanchez *lib. 1. matrim. disp. 1. c. 1.* alii passim. Ratio est; quia (præter certissimam obligationem ex delicto damni injuste illato quod aliter compensari non possit) adhuc subsistit contractus onerosus innominatus ille; ergo enim promissione fictâ pro vera accepta conditionem suam implevit, & stuprator ille

conditionem, seu usum corporis acceptando, ipso facto de novo censetur consentire in futurum matrimonium, quantumvis ante fictè promiserit: ergo obligatur ad eam ducendam in conscientia, & ad hoc ipso modo avertenda damna puellæ ex admissio stupro secuta; nec sufficit compensare dote, vel aliâ viâ æquivalenti, quia promissio personalis fuit de danda sua persona: ergo in ipsam personam puella jus acquisivit, & consequenter injuria fieret puellæ, si non ipsa persona, sed aliud, etsi damno æquivalens, daretur. Sicut si tibi jus est in hunc numero equum, non sit justa compensatio in pecunia, vel alio æquivalenti.

Excipe rursus, nisi accedat aliâ justa causa ex-600
cusans; ex infra enumerandis: Et specialiter hic excusat, quando fœmina se ipsam decepit sciens scilicet, & advertens promissionem esse fictitiam; ut si tantus excessus dignitatis sit inter stupratorem & fœminam, ut hæc facile potuisset dignoscere fictionem illam. Item si scivit esse impedimentum dirimens inter ipsos non facile dispensandum. Item si vir stuprator iis verbis ambiguis utatur, ut facile appareat illum fingere & velle decipere, ut notant DD. citati omnes, tunc enim misella volens decepta sibi ipsi damnum imputare debet. Insuper etiam, quando fœmina ignoravit illum excessum viri fictè promittentis, non erit is obligandus præcisè ad eam ducendam, sed tantum ad resarciendum damnum per æquivalens: uti cum aliis docent *San-*

chez & Lugo cit. Tambur. c. 5. §. 3. n. 47. Ratio est; quia ex una parte non obligatur is ad promissionem, quia ficta & nulla fuit: & ex altera parte, si foemina excessum illum dignitatis non cognovit, non consensit in copulam viro ratione tantæ dignitatis: ergo non potest matrimonium tam dignum exigere pro copula, semper enim haberet plus, quam ei deberetur: sed ergo si ei alio modo damnum compensetur.

601 III. Deflorator virginis seu vera seu ficta promissione matrimonii deceptæ tenetur ad ducendum, non obstante voto castitatis sive promissa sive ante illam promissionem emissio, juxta communem DD. apud cit. Lugo (nec audiens *Diana de voto prius emissio oppositum promissionem censens part. 5. tract. 14. resol. 33.*) Ratio est; quia obligatio voti est ex sola gratuita promissione, & virtute Religionis tantum; obligatio autem promissi matrimonii virgini deceptoræ (imò etiam viduæ honestæ & bonæ famæ) servari debet ex Justitia, eaq; duplici, & ex contractu oneroso, ut dictum, & ex delicto impudicæ damnificationis: atqui ordine Justitiæ debita onerosa, & debita ex delicto præferenda sunt debitis ex promissione gratuita tantum, etiam si DEO, vel Ecclesiæ factæ, in communibus omnium Sententia: ergo, &c. Sicut si centum florenos v. g. promittas Ecclesiæ, & centum aureos debeas alteri ex contractu, vel delicto contractu, vel postea facto, prius debes reddere debitum ex contractu, vel delicto, quam solvere vo-

tum Ecclesiæ; ita dic in nostro casu proposito. Nec excusabitur semper tunc à matrimonio deflorator ex eo, quod suum votum fuerit cognitum fœminæ, quia potuit illa credere, illud votum, ut fieri solet, fore dispensandum, quamquam in nostro casu nulla opus est dispensatione illius voti Castitatis ad contrahendum matrimonium, & debitum reddendum (jam enim audivisti non esse obligationem servandi hæc vota in concurrentia dictæ promissionis matrimonii, idque in favorem virginis violatæ) sed solum ad hoc, ut vir possit petere debitum, & post mortem uxoris aliam ducere.

IV. Causæ porro excusantes, ut deflorator non teneatur ducere puellam defloratam, seu verâ, seu fictâ promissione matrimonii inductam, vel deceptam, sunt sequentes.

I. Si superveniat impedimentum dirimens indispensabile: Ut si deflorator postea aliam duxit uxorem, si Religionem professus est: nam ad impossibile nemo tenetur. Si verò supervenit impedimentum dirimens dispensabile v. g. affinitas ex alia copula cum consanguinea illius puellæ, certè tenebitur dispensationem implorare deflorator; quia debitor semper tenetur adhibere media saltem ordinaria ad solvendum debitum creditori: eodémque modo dicendum, si tale impedimentum dirimens præcessit promissionem stupratoris. Vide Sanchez lib. 1. de matrimonio. disp. 10. & lib. 5. disp. 5. Tambur. S. 5.

n. 27. Et generatim dicta supra c. 1. De
dissolvendi Sponsalia à n. 232.

II. Causa excusans est, si ex tali matrimo-
 prævidetur vel probabiliter timetur oriri
 magnum scandalum, vel malus exitus talis
 trimonii; sicut enim hæc dissolvunt sponsa-
 ita etiam promissionem matrimonii in
 casu. Lege eundem Sanchez *cir. lib. 1. de*

III. Causa excusans est, si femina de-
 postea fornicetur cum alio; vel simile quod
 gnum divortio committat. Si enim hæc
 trimoniò jam contractò separationem
 dit, multò magis concedet non contractò.

IV. Causa excusans est, si virginem se-
 na finxit, tunc enim fiet compensatio, ut
 femina virum promittentem matrimo-
 decepit fingendo se esse intactam, sic & in-
 sit non servando promissionem matrimo-
 ctam. Quod si vir proprio errore deceptus
 didit eam esse virginem; & ideo eam vel
 serio promisit matrimonium, adhuc
 erit obligandus ducere; quia ipse virginem
 bat, & sub ea conditione promisit, non
 Neque eo casu, saltè copula manente
 ta, erit aliquod damnum compensandum
 na jam antea corrupta. Ad summum er-
 nebitur ei solvere pretium pro copula ip-
 quam in gratiam viri consensit puella.

V. Causa excusans est, si promittens ma-
 monium pro usu corporis ipsam copulam
 cunque de causa non obtinuit, sed solum

& tactus quantumvis impudicos, cum enim ipse promiserit conjugium propter copulam, ut supponitur, non debet ex solis tactibus. At quid si ejusmodi oscula & tactus veniant in cognitionem aliorum cum infamia & damno virginis? Distinguendum est. Vel enim promissisti matrimonium pro copula simul & tactibus illis, copulam autem non obtinuisti, tunc rursus non obligaberis ad nuptias, cum non sit adimpleta principalis conditio: obligaberis tamen puellæ compensare damnum, ut ex se patet: vel promissisti serio matrimonium pro solis illis osculis & tactibus impudicis: & tunc Tambur. cit. n. 41. censet te obligari ad eam ducendam propter pactum initum. Secus dicendum, si fide solum promissisti, juxta dicta N. I. & II.

VI. Causa excusans deflorem, seu verè seu fide matrimonium promiserit, est, si is quidem velit puellam defloratam ducere, sed ipsa jam renuat: tunc enim simpliciter nihil debet puellæ, cum ille matrimonium tantum promiserit, & nihil aliud. Ex communi Lugo disp. 14. Sect. 3. n. 28. Excepto tamen uno casu, quando deflorator finxit se melioris notabiliter conditionis, quam sit mulier tunc enim puella decepta modò indignum compertum jure respuit; ergò tunc deceptor tenebitur ei damnum ratione deceptionis resarcire. At quid si puella quidem non renuat ipsi nubere, sed abnuant efficaciter parentes? Navarr. Sylvest. alii apud Sanchez citand. non improbabiler obligant

P p 3

ad-

adhuc stupratorem ad aliâ viâ compen-
damna puellæ: quia æquum non videtur vir-
nem sine sua culpa incompenſatam manere.
certè æquè & magis probabiliter ipſe Sane-
lib. I. diſp. II. n. 15. & *Lugo cit. n. 29.* cum
aliis docent etiam tunc ad nihil obligari ſtupo-
ratorem, quia ipſe ſolùm obligatur ad id, quod
verè, vel fictè promiſit: atqui ſolùm conjugium
promiſit, & nihil aliud: ergò ad hoc tantum ob-
ſectur, & ad nihil aliud.

Nota tamen ad dicta in iſta cauſa excuſari
ſi ſtuprator vel parentes inducere poſſit ad con-
ſenſum vel per ſe, vel per interpoſitam perſo-
nam, obligari ipſum ad eorum conſenſum ob-
tineendum; quia qui aliquid promittit, etiam im-
plicitè promittit adhibere ordinaria remedia ad
implendam promiſſionem ſuam.

§. V.

Appendix.

De rapto & oppreſſione violenta.

603 **R**aptus eſt violenta abductio fœminæ, vel per-
ſonæ cujuſdam de loco ad locum ad exercen-
dam libidinem; quo patet differentia à ſtupo-
rum ſolùm fit cum virgine invita, & non
cum ſola violentia, vel fraude; raptus autem
cum quacunque fœmina, etiam viduâ, con-
jugata, aliâ corruptâ, imò & puero (qui raptus
omnium damnatiſſimus) & præter violentiam
addit abductionem de loco ad locum. Unde
vides raptum virginis ſecuto turpi effectu, non
autem raptum mariti.

nisi valde accidentaliter differre à stupro, & eadem prorsus ratione culpæ & obligationi restitutionis obnoxium esse, juxta omnia dicta hac Sectione. Differt etiam raptus hic definitus à raptu, prout est impedimentum dirimens matrimonium jure novo Concilii Tridentini. Et est *abductio violenta puella cujusvis è domo vel potestate paterna, vel quasi paterna ad alium locum ad contrahendum matrimonium sub potestate raptoris*; de quo jam suo loco c. 1. actum.

Culpa & pœna raptoris.

Raptus est peccatum mortale luxuriæ specialiale: nam ultra malitiam fornicationis contra virtutem continentiae, addit specialem malitiam violentiae contra Justitiam; gravissimam enim injuriam infert raptor, sicut & quilibet violentus stuprator, seu oppressor foeminae, seu virginis, seu non virginis, ipsam contra voluntatem suam violenter cogendo ad exercendam libidinem, esto illa constanter involuntaria (quod tamen valde rarum, ut mox audies) non formaliter, sed materialiter tantum peccet, ideoque hoc peccatum & circumstantiam raptus, seu violentiae in quocunque actu libidinoso cum alia persona in confessione necessario explicandam esse, quippe speciem mutantem, apud omnes in confesso est.

Pœnæ raptoris tum in sacris Canonibus, tum in Concil. Trident. Sess. 24. c. 6. *De reformat. Matrim.* decretæ hæc sunt. 1. Ut raptor alienæ

P p 4

spon,

sponsa publicâ poenitentia punitur. 2. Idem non possit amplius cum ulla alia matrimonio contrahere. Hinc raptus numeratur inter impedimenta criminis impediencia tantum matrimonium, sed hodie consuetudine abrogatum. 3. Ut tunc ipse raptor, tunc ejus adjuutores ipso facto excommunicati ex Trident. c. 1. Ex eodem, ut donec rapta est in potestate raporis, non possit inter illos valide contrahi matrimonium, de quo suo loco. Poena capituli & alia civiles nihil ad nos.

Specialia quoad feminam raptam, vel oppressam.

605 **F**oemina vel persona quavis rapta, vel oppressa, sicut & virgo violenter stuprata, hoc ut ipsa sit innocens à culpa & omni peccato immunis maneat, duo necessariò requiruntur. 1. Constans & efficax voluntas contraria, ut mirum omnem consensum in illud opus ejusq; delectationem constanter excludat, primum enim quocunque modo contentum jam cessavit violentia, & incipiet voluntas atque peccatum: nam ut optime notat D. Thomas I. 2. q. 6. a. 5. *Licet, qui nolens pati non conferat agendo, confert tamen volendo.* 2. Est, ut etiam efficaciter resistat positive, impediat exterius motu, agitatione, torquendo, connisu corporis, etiam clamando, si spes subsidii impetrandi, quantum utiliter potest, rationabiliter debet, alioquin eo ipso, quo quæ-

tum potest & debet, non impedit, censebitur
saltem interpretative consentire, adeoque pec-
care: ideo enim *Exod. 22.* stuprata in domo
jubetur lapidari, in agro non; quia nimirum in
domo utiliter clamare potuisset & debuisset,
quod cum non fecerit, sponte consensisse meri-
to præsумitur. Et sane hoc ipso, si quieta per-
maneant, jam cooperatur peccato alterius (esto
certissima esset se propriae delectationi non con-
sensuram) nihil enim ille alter à foemina quaerit,
quam ut quieta & accomoda congressum suum
admittat. Quod si propter suum motum & re-
sistentiam semen viri dispergatur, invadenti im-
putabitur, non ipsi jure resistenti. Et rectè mo-
net *Layman* mox citand. ipsam quamvis viro se-
minante, tamen quantum potest, suae semina-
tioni resistere debere, nec posse voluntarie semi-
nare, quia ad id nullum jus habet. *Dixi autem;*
quantum utiliter potest, & rationabiliter debet,
utique sine periculo vitae, vel famae suae, neque
enim tunc tenetur invadentem occidere, muti-
lare, vel vulnerare, esto jure possit, sed retenta
constanti voluntate contraria, passivè se habere
potest: ut alibi de injusto aggressore dixi. Quan-
do ergo foemina vel simpliciter, vel ita rationa-
biliter resistere non potest, consensu constanter
excluso, utique à peccato immunis erit; juxta
communem DD. & optimè *Toletus lib. 5. c. 11.*
n. 12. dicens: Si foemina cogeretur ad turpem
actum, dummodò ista interiùs non consentiat
actui, quamvis pateretur ab altero, & sentiret

etiam delectationem, sed sine consensu in ipsam non peccabit, nam agens absque consensu non agit, cum consensu autem est mortale. Tolet.

Ex quibus vides rarum esse miraculum, scilicet nam raptam vel oppressam violenter manere incontinentem ab omni culpa: *mulierem fortem qui non resistit?* Uudè sapienter monet Lugo disp. 10. §. 12. n. 199. his verbis: In praxi difficulter credendum esse violentam oppressionem esse absque omni culpa ex parte foeminae, rarissimum enim est, quod si velit, non possit aliquo modo resistere, ut violentiam impediatur, sed ob metum, ob animi infirmitatem, & aliquando etiam ob latentem conscientiae affectum, quem manifestare erubescunt consentiunt foeminae, saltem invite, qui tamen consensus, licet ex parte involuntarius sit, sufficit ad peccatum grave: quem consensum, si quis & congressum ipsum, debuisset virili fortitudine impedire: Et rarissime contingit virum delectationem turpem ab invita omnino & reluctante capere velle. *Hac Lugo.*

605 *Potes hic incidenter, quale peccatum sit copula (de pollutione dicam infra suo loco) habitata cum foeminâ (vel etiam masculo) dormiente, plenè ebriâ, sensibus destitutâ, aut per potionem medicam mente motâ &c suppositum, quod ipsa antea mentis compos, vigilans, &c in id non consenserit ullo modo, vel nec praeviderit? Respondetur. Non esse quidem proprium raptum, ad quem requiritur violenta abductio*

loco ad locum, ut alia taceam, & indicat Diana *part. 9. tract. 8. resol. 2.* Nec consequenter raptus poenis subiectum; attamen præter fornicationis, aut alterius speciei luxuriæ malitiam esse speciale peccatum contra Justitiam; quia etiam si ea copula non sit cum vi, vel violentiâ, certè tamen est cum insigni fraude, adeòq; cum malitia contra Justitiam, ac proin speciatim in confessione aperienda. Sic Tamburin. *citat. §. 2. num. 17.*

SECTIO III.

De Incestu.

SUMMARIUM.

607. Incestus quid?
 608. Quæ ejus malitia?
 609. Probabiliter omnes incestus sive inter consanguineos, sive affines, in quocunque gradu, vel linea, sunt ejusdem speciei.
 610. In incestu inter consanguineos explicandus est primus, & secundus gradus.
 611. Inter affines primus.
 612. Incestus in cognatione legali, & spiritali gradus quadruplex.
 613. Quale peccatum?

Incestus est peccatum luxuriæ commissum cum persona conjuncta. Aliàs dicitur *con-*
cubitus illicitus inter personas consanguineas, vel
affines usque ad 4. gradum; sed nimis arcta de-
 finito. Incestus enim non concubitus illicitum solum, sed quodvis peccatum luxuriæ, etiam molliem, impudicos tactus, oscula, &c.
 inter